

MİLLET BORÇ İÇİNDE YÜZÜYOR

Aydınlık Gazetesi, 21 Eylül 2020

Yıldırım Koç

Bizim milletin “bir lokma bir hırka” ile yetindiğini sanmak kadar büyük yanlış olamaz. İnsanlarımız tüketime ve özellikle “gösterişçi tüketim” dediğimiz gereksiz tüketime çok düşkündür. Anadolu’nun geleneksel sade yaşama anlayışı, kapitalizmin yarattığı tüketim çılgınlığıyla büyük ölçüde ortadan kalktı. İnsanlarımızın büyük bölümü alışveriş yaparak “rahatlıyor” veya gerekli gereksiz mal satın alarak “hava atıyor.”

2002 yılına kadar insanlar genellikle ciddi ihtiyaçları ortaya çıktığında borç alırdı. Borç alınan yer de genellikle yakın akrabalar ve arkadaşlardı. Çoğunlukla dolar veya mark olarak alınan borç, bir süre sonra aynı biçimde geri ödenirdi. Bankadan kredi çekmek veya kredi kartı üzerinden borçlanmak sıradan insanlar açısından pek mümkün olmazdı.

2002’DEN SONRA TÜKETİM ÇILGINLIĞI BAŞLADI

2001 ekonomik krizinden sonra uygulanan politikalarla müthiş bir tüketim çılgınlığı teşvik edildi. Televizyonlardaki diziler ve filmler, özellikle gençleri tüketim çılgınlığına yöneltti. Cep telefonunuz son model olacak. Araba alacaksınız. Koltuk takımınız yenilenecek. Eski perdelerden sıkılmışsınız, perdelerinizi yenileyeceksiniz. Yeni gömlekler, yeni tişörtler, yeni kazaklar, yeni ceketler, yeni ayakkabılar, yeni montlar alacaksınız. Yoksa siz hâlâ geçen yılın moda olan tişörtünü mü giyiyorsunuz? Hâlâ altınızda bir araba yok da işe dolmuşla mı gidiyorsunuz? Çok ayıp.

Bu anlayışı hayata geçirebilmek ve bankaların kârlarını artırabilmek amacıyla kredi kartı kullanımı ve tüketici kredileri yaygınlaştırıldı.

Ekonomik kriz ve ardından covid-19 darbeleri gelince ve işsizlik artınca da yaşanan sahte cennetin acıları çıkmaya başladı. İnsanlar, özellikle işsiz kaldıklarında, tüketici kredisi ve kredi kartı taksitlerini ödeyemiyorlar. Bir süre sonra arabalar ve evler, borçlarını ödeyemedikleri bankaların mülkiyetine geçecek.

HANEHALKLARININ BORCU

Bankalar kişilere tüketici kredisi veriyor. Türkiye Bankalar Birliği’nin verilerine göre, bankaların toplam tüketici kredisi bakiyesi 2002 yılında 2,2 milyardı. 4 Eylül 2020 tarihinde bu miktar 659,0 milyar liraya yükselmişti.

659 milyar liralık tüketici kredisinin 275,4 milyar liralık bölümü konut için verilmiş. Taşit alımı için verilen tüketici kredisi miktarı 10,2 milyar lira. İhtiyaç kredisi olarak verilen para da 373,3 milyar lirayı bulmuş. Faizler düşürüldüğünde konut ve taşit kredisine olan talep artmıştı. Ancak esas patlama ihtiyaç kredisinde yaşandı. 2019 yılı Aralık sonunda ihtiyaç kredisi bakiyesi 258,9 milyar lira. 8 ay sonra bu miktar 373,3 milyara çıkmış. Anlaşıldığı kadarıyla, borcunu ödeyemeyen veya başka amaçlar için nakit bulamayan, bankaların ihtiyaç kredilerine yönelmiş. Bu durum kötüye işaret.

Kredi kartı kullanımında da patlama var. Parası olmayan zorunlu olarak kredi kartına yükleniyor. Kredi kartı kullanımı 2002 yılında 25,7 milyar liraydı; 2019 yılında 955,3 milyar lira oldu. 2020 yılının ilk altı ayında da 464,5 milyar lira olarak gerçekleşti.

Bunlar resmi veriler. Bir de birçok bölgede esnafın senetsiz/kefilsiz borçla mal satma çabası ve bu yoldan alım yapan insanlar var.

Millet borç batağında ve çırpındıkça bu bataklığa daha çok batıyor.

Kapitalizmin kötülüklerinden biri, insanları tüketim çılgını yapması, borçlandırıp esir alması, artan gereksiz tüketim nedeniyle doğanın tahrip edilmesidir. Ayrıca insanların birbirlerini kullandıkları mallarla değerlendirmeleri de çok kötü. Borç batağında debelenmenin panzehiri, Anadolu’nun geleneksel sade yaşantısıdır.